

UBND TỈNH ĐIỆN BIÊN
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /SGDĐT-GDMNTH

Điện Biên, ngày tháng 11 năm 2022

V/v tăng cường tiếng Việt
cho trẻ người dân tộc thiểu số dựa trên
cơ sở tiếng mẹ đẻ trong các cơ sở
giáo dục mầm non

Kính gửi:

- Phòng giáo dục và đào tạo các huyện, thị xã, thành phố;
- Trung tâm Hỗ trợ phát triển giáo dục hòa nhập tỉnh.

Căn cứ Công văn số 5587/BGDĐT-GDMN ngày 25/10/2022 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc tăng cường tiếng Việt cho trẻ em người dân tộc thiểu số dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ trong các cơ sở giáo dục mầm non;

Căn cứ Kế hoạch số 831/KH-UBND ngày 29/3/2020 của UBND tỉnh Điện Biên về thực hiện Đề án Tăng cường tiếng Việt cho trẻ mầm non và học sinh tiểu học vùng dân tộc thiểu số giai đoạn 2021-2025, Sở Giáo dục và Đào tạo triển khai thực hiện các nhiệm vụ cụ thể như sau:

1. Tăng cường truyền thông về tăng cường tiếng Việt cho trẻ em mầm non người dân tộc thiểu số dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ của trẻ

Tiếp tục phối hợp với các cơ quan báo chí, đài phát thanh/truyền thanh truyền hình... thực hiện công tác tuyên truyền về việc tăng cường tiếng Việt cho trẻ em mầm non người dân tộc thiểu số dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ của trẻ.

Thực hiện lồng ghép các hình thức tuyên truyền, hỗ trợ cha mẹ trẻ tăng cường tiếng Việt cho trẻ, tạo môi trường giao tiếp tích cực tại gia đình và cộng đồng thông qua góc tuyên truyền của trường/lớp, họp phụ huynh, trao đổi trực tiếp khi đón trả trẻ, tổ chức hội thi/giao lưu, làm đồ chơi cho trẻ, ứng dụng công nghệ thông tin để chuyển tải các nội dung truyền thông...

Tổ chức hướng dẫn, hỗ trợ cha mẹ trẻ em cùng chơi và học với trẻ tại nhà, xây dựng môi trường hỗ trợ tăng cường tiếng Việt cho trẻ em người dân tộc thiểu số dựa trên tiếng mẹ đẻ và văn hóa địa phương tại nhà theo tiêu chí Bộ GDĐT đã ban hành.

2. Xây dựng mô hình môi trường và tổ chức các hoạt động giáo dục tăng cường tiếng Việt cho trẻ em dân tộc thiểu số dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ của trẻ

Xây dựng mô hình môi trường tăng cường tiếng Việt (TCTV) cho trẻ em dân tộc thiểu số dựa trên tiếng mẹ đẻ của trẻ trong các cơ sở GDMN theo bộ tiêu chí Xây dựng môi trường tăng cường tiếng Việt cho trẻ em người dân tộc thiểu số dựa trên tiếng mẹ đẻ và văn hoá địa phương (*theo phụ lục đính kèm*). Trong quá trình xây dựng mô hình môi trường TCTV cho trẻ em người dân tộc thiểu số (DTTS) dựa trên tiếng mẹ đẻ, cần lưu ý:

Phân loại các DTTS có chữ viết và các DTTS không có chữ viết để tạo ra môi trường giáo dục phù hợp với đặc thù, đồng thời xây dựng nội dung và phương pháp giáo dục song ngữ dựa trên tiếng mẹ đẻ của trẻ.

Phát triển chương trình giáo dục, xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường có nét đặc thù riêng về văn hóa và ngôn ngữ với những hoạt động giáo dục bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt, trong đó đặc biệt chú ý đến nội dung giáo dục phát triển năng lực ngôn ngữ cho trẻ, bao gồm phát triển các kỹ năng nghe, nói, làm quen với đọc, viết cho trẻ em.

Chú ý đến thời lượng tập nói tiếng Việt cân đối với thời lượng sử dụng/học tiếng mẹ đẻ, đặc biệt là đối với trẻ nhà trẻ, trẻ mẫu giáo mới ra lớp, khả năng giao tiếp tiếng Việt còn hạn chế. Tận dụng vốn tiếng mẹ đẻ của trẻ để học tiếng Việt thuận lợi và hiệu quả hơn thông qua việc tạo cơ hội giao tiếp cho trẻ mọi lúc, mọi nơi dựa trên nền tiếng mẹ đẻ của trẻ.

Tạo môi trường giáo dục TCTV dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ. Với những nơi DTTS có chữ viết, môi trường giáo dục trong trường, nhóm/lớp được sử dụng bằng lời nói và chữ viết trên nền tiếng mẹ đẻ của trẻ và tiếng Việt. Với những nơi DTTS không có chữ viết, môi trường giáo dục trong trường, nhóm/lớp được sử dụng bằng lời nói trên tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt.

Khai thác tối đa nguồn tài liệu văn hóa địa phương bằng tiếng mẹ đẻ của trẻ như: (i) sử dụng các đồ dùng, nguyên vật liệu địa phương để trẻ sử dụng tiếng mẹ đẻ và kết hợp học tiếng Việt; (ii) khai thác tối đa các tranh ảnh, câu chuyện, bài hát, thơ ca, hát ru... bằng tiếng dân tộc của trẻ để học tiếng Việt và phát triển thành nguồn học liệu học bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt (phát triển sách tranh truyện, bài văn vần, bài hát, tranh ảnh với các tiêu đề chữ viết... từ văn hóa dân tộc); (iii) khai thác và sử dụng các trò chơi dân gian, các hoạt động trong lễ hội đặc thù của địa phương, đặc biệt chú ý đến ngôn ngữ tiếng mẹ đẻ kết hợp với tiếng Việt.

Tăng cường tổ chức các hoạt động chơi, hoạt động ngoại khóa, trải nghiệm của trẻ có thể sử dụng tiếng mẹ đẻ để trao đổi, giao tiếp, khuyến khích trẻ sử dụng bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt.

Các hệ thống bản tin, truyền thông, bảng biểu... ở khu vực chung nên viết bằng tiếng Việt và tiếng mẹ đẻ của trẻ (nếu có). Khuyến khích sử dụng các phương tiện truyền thông, nghe nhìn sử dụng tiếng mẹ đẻ của trẻ và tiếng Việt.

Tăng cường cơ sở vật chất, đồ dùng, đồ chơi và thiết bị dạy học tối thiểu theo quy định của Bộ GDĐT và bổ sung các đồ dùng, thiết bị dạy học tự làm phù hợp với văn hóa và điều kiện của địa phương.

3. Bồi dưỡng nội dung, phương pháp tăng cường tiếng Việt trên cơ sở tiếng mẹ đẻ của trẻ

Chuẩn bị các điều kiện để tham gia tập huấn và tổ chức triển khai tập huấn cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên ở các cơ sở GDMN trên địa bàn, đặc biệt chú ý hỗ trợ đối với những nơi giáo viên dạy nhóm, lớp ghép có nhiều dân tộc và nhiều độ tuổi, giáo viên dạy trẻ vùng có 100% người DTTS sống biệt lập.

Để tạo thuận lợi trong định hướng quản lý chỉ đạo việc TCTV cho trẻ DTTS dựa trên tiếng mẹ đẻ, trên cơ sở kế hoạch của UBND tỉnh, các văn bản chỉ đạo của Sở GDĐT các đơn vị tiếp tục nghiên cứu, triển khai:

Mỗi huyện, thị xã, thành phố lựa chọn 03 trường mầm non để xây dựng mô hình TCTV dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ, làm điểm để tập huấn cho các cơ sở GDMN trên địa bàn; đưa ra định hướng phát triển mô hình TCTV cho trẻ em người DTTS dựa trên tiếng mẹ đẻ; nghiên cứu cách thức tổ chức các loại hình lớp đơn, lớp ghép đa độ tuổi, đa dân tộc thiểu số trong một lớp học, một điểm trường, quan tâm đến đối tượng trẻ nhà trẻ, mẫu giáo bé mới ra lớp.

Phòng GDĐT huyện Mường Chà, huyện Điện Biên mỗi phòng đề xuất 01 trường mầm non để làm trường thực hiện xây dựng mô hình điểm của tỉnh (danh sách gửi về Sở GDĐT trong tháng 11/2022).

Phát triển các loại hình học liệu bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt để trẻ em người DTTS có nguồn tiếp cận học liệu phù hợp, tạo cơ hội bình đẳng trong học tập cho mọi trẻ em người DTTS. Đồng thời, tăng cường phát triển học liệu trên nền tảng công nghệ, như các phần mềm học tiếng Việt dựa trên tiếng mẹ đẻ; các trò chơi ngôn ngữ trên nền tảng công nghệ, kỹ thuật số.

Giáo viên tăng cường hỗ trợ trẻ em trong lớp của mình tạo ra các nguồn học liệu bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt thông qua các hoạt động làm sách tranh/truyện, làm cuốn sưu tập, làm đồ chơi.

Ưu tiên bố trí giáo viên là người DTTS, người địa phương có khả năng sử dụng tiếng mẹ đẻ của trẻ để chăm sóc giáo dục trẻ cùng dân tộc. Khuyến khích cán bộ quản lý, giáo viên mầm non công tác tại địa bàn vùng DTTS học tiếng dân tộc của trẻ, đáp ứng Chuẩn hiệu trưởng cơ sở giáo dục mầm non và Chuẩn nghề nghiệp giáo viên mầm non.

3. Đẩy mạnh xã hội hóa giáo dục trong thực hiện Đề án

Tăng cường huy động các nguồn lực; phối hợp với các tổ chức chính trị-xã hội như: Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Phụ nữ, Hội Cựu chiến binh, phòng Dân tộc cấp huyện, trưởng thôn, bản... để cùng thực hiện TCTV dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ cho trẻ em người DTTS, góp phần nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ. Đẩy mạnh công tác xã hội hóa GDMN ở vùng DTTS với các nội dung cụ thể như:

Xây dựng môi trường giao tiếp với trẻ ở tại gia đình bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt. Đồng thời có các chuyên đề “Truyền thông cho cha mẹ về phương pháp tăng cường tiếng Việt dựa trên tiếng mẹ đẻ”, “phương pháp giao tiếp với trẻ bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt ở tại gia đình”...;

Tổ chức xây dựng thư viện tại địa phương, các câu lạc bộ đọc sách tại thôn/bản, sân chơi cho trẻ em... bằng ý thức, nhận thức và công sức của người dân địa phương thông qua việc người dân nhận thức đầy đủ về ý nghĩa, tầm quan trọng của việc phát triển tiếng mẹ đẻ và TCTV dựa trên cơ sở tiếng mẹ đẻ, để từ đó người dân tự nguyện xây dựng những khu vực vui chơi, môi trường giao tiếp tại cộng đồng bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt;

Khuyến khích sự hỗ trợ của các tổ chức, cá nhân để xây dựng phòng thư viện, thư viện thân thiện và bổ sung sách, truyện, học liệu... cho các cơ sở

GDMN, đặc biệt là ở các điểm trường lẻ;

Khuyến khích các tổ chức xã hội (Hội Liên hiệp phụ nữ, Hội Cựu chiến binh, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, trường thôn, bản, cán bộ văn hóa ... tham gia phát triển văn hóa dân tộc thiểu số tại địa phương (sưu tầm các câu chuyện, truyện thơ, sử thi, câu đố, các bài hát ru, trò chơi dân gian...) bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt để sử dụng trong nhà trường, thư viện, nhà văn hóa thôn bản, sân chơi cho trẻ em góp phần xây dựng xã/phường/thị trấn phù hợp với trẻ em. Đồng thời có thể phát triển thành các ấn phẩm bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Việt;

Khuyến khích các tổ chức trên địa bàn phối hợp với các cơ sở GDMN tổ chức sân chơi lành mạnh trong những ngày lễ hội như: Các buổi giao lưu giữa học sinh tiểu học với trẻ em mầm non; các tiết mục văn nghệ bằng các thứ tiếng của địa phương; các trò chơi hoặc các trò thi đấu... mà ở đó sử dụng ngôn ngữ bằng các thứ tiếng có ở địa phương và tiếng Việt;

Chỉ đạo các nhà trường phối hợp với cha mẹ trẻ, nhân dân trên địa bàn sưu tầm nguyên vật liệu sẵn có tại địa phương để làm phong phú nguồn học liệu trong môi trường tăng cường tiếng Việt ở các lớp; sưu tầm các tác phẩm thơ, truyện... của người dân tộc thiểu số để dạy cho trẻ.

Đẩy mạnh hợp tác với các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước huy động nguồn lực tài chính, kỹ thuật, chuyên gia hỗ trợ thực hiện TCTV trên cơ sở tiếng mẹ đẻ của trẻ;

Khuyến khích sự tham gia của cha mẹ trẻ, các tổ chức xã hội cùng tham gia vào hoạt động lao động công ích như: Xây dựng môi trường lớp học, đóng góp đồ dùng, đồ chơi từ nguyên vật liệu địa phương, trồng cây và làm sạch sân trường...;

Ở những khu vực cộng đồng/cộng cộng có các bảng tên, bảng thông báo nên sử dụng các thứ tiếng dân tộc ở địa phương và tiếng Việt (*nếu tiếng nói của dân tộc thiểu số ở địa phương có chữ viết*).

Nhận được công văn, đề nghị Trưởng phòng các phòng GDĐT chỉ đạo triển khai thực hiện nghiêm túc các nội dung nêu trên. Trong quá trình thực hiện nếu có vướng mắc, báo cáo kịp thời về Sở Giáo dục và Đào tạo (qua phòng GDMN-TH) để được hướng dẫn./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lãnh đạo Sở GDĐT;
- Các phòng CMVN Sở GDĐT;
- Lưu: VT, GDMN-TH.

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Lò Thị Thời